

ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ ΣΤΟΥΣ ΣΥΝΟΙΚΙΣΜΟΥΣ ΤΟΥ "ΤΡΙΓΩΝΟΥ"

(Επιλογή από Πανελλαδικό Ευρετήριο, που δημοσιεύθηκε το 1928)

Σχόλια του Συντάκτη αυτής της εργασίας

Σχόλιο 1^ο

Μετά την επιλογή και την ακριβή αντιγραφή στοιχείων, από το "ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΟΝ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ ΑΓΡΟΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ" που εκδόθηκε από την ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ το 1928 και τη δημιουργία, με την παρούσα εργασία, των "ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ" στους Συνοικισμούς του "ΤΡΙΓΩΝΟΥ", προέκυψαν τα παρακάτω συγκεντρωτικά στοιχεία:

ΣΥΝΟΙΚΙΣΜΟΣ	Αριθμοί που διατέθηκαν για αρίθμηση των Δηλώσεων	Αριθμός δηλώσεων που εμφανίζονται στο Ευρετήριο	Αριθμός δηλώσεων που εμφανίζονται επιπλέον σε υπάρχουσες δηλώσεις με αλφαβητικούς κωδικούς	Σύνολο δηλώσεων που υποβλήθηκαν	Αριθμός δηλώσεων που δεν εμφανίζονται στο Ευρετήριο
ΑΡΖΟΣ	140	86	11	97	54
ΔΙΚΑΙΑ	140	90	17	107	50
ΔΙΛΟΦΟΣ	120	67	17	84	53
ΕΛΗΑ	20	2	1	3	18
ΚΑΝΑΔΑΣ	100	58	18	76	42
ΚΟΜΑΡΑ	40	9	16	25	31
ΚΡΙΟΣ	60	35	13	48	25
ΜΑΡΑΣΙΑ	100	52	38	90	48
ΟΡΜΕΝΙΟΝ	220	124	38	162	96
ΠΑΛΗ	40	16	3	19	24
ΠΛΑΤΗ	20	7	3	10	13
ΣΠΗΛΛΙΟΝ	100	67	29	96	33
ΦΤΕΛΙΑ	200	104	22	126	96
Σ Υ Ν Ο Λ Ο	1.300	717	226	943	583

Σχόλιο 2^ο

Από τις παραπάνω συγκεντρωτικές πληροφορίες, μεταξύ άλλων, παρατηρείται η μη εμφάνιση όλων των αριθμών που διατέθηκαν για την αρίθμηση των δηλώσεων (τελευταία στήλη στον πίνακα).

Λόγω έλλειψης πληροφοριών με την αιτιολόγηση, εκφράζονται ανησυχίες μερικές απόψεις, όπως:

- Επειδή, μεγάλος αριθμός Προσφύγων, τα πρώτα χρόνια της εγκατάστασής τους στην Ελλάδα, παρουσίασε μεγάλη κινητικότητα στις μετακινήσεις του για αναζήτηση-επιλογή περιοχής για μόνιμη εγκατάσταση, περιφερόμενοι από Αγροτικές σε Αστικές περιοχές ή και το αντίθετο, πιθανόν μετά την υποβολή της δήλωσης ως Αγρότες, να εγκατέλειψαν την περιοχή για μόνιμη εγκατάσταση σε Αστική περιοχή, οπότε οι δηλώσεις τους, αν και έλαβαν αρίθμηση, στη συνέχεια να ακυρώθηκαν ή να απορρίφθηκαν.

- Επειδή η σύνταξη του "Ευρετηρίου", όπως αναγράφεται στο Εξώφυλλό του, έγινε με τη σύμπραξη της ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΝ, ενδέχεται οι

"Δηλώσεις" των Προσφύγων που, με οικονομικά και Οικογενειακά κριτήρια, έλαβαν δωρεάν Στεγαστική και Αγροτική αποκατάσταση, κατ' αρχήν να έλαβαν αριθμό, στη συνέχεια όμως, στη σύνταξη του Ευρετηρίου, εφόσον δεν υπήρχε χρέος, να μην γίνεται αναφορά στα στοιχεία των δηλώσεών τους σε αυτό.

Σημείωση: Στο "Τρίγωνο", στα περισσότερα Χωριά, υπήρχε μεγάλος αριθμός κενών Κατοικιών που είχαν εγκαταλείψει, οι έποικοι Οθωμανοί και Βούλγαροι, που σύμφωνα με τις τότε Διακρατικές συμφωνίες, αναχώρησαν για τις Πατρίδες τους, οπότε υπήρχε ευχέρεια μεγάλου αριθμού δωρεάν παραχωρήσεων Κατοικιών, όπως και Αγρών.

- Υπάρχει και η άποψη ότι, ίσως επειδή μερικές δηλώσεις, στον έλεγχο μετά την παραλαβή και αρίθμηση τους, να διαπιστώθηκε ότι δεν πληρούσαν τις προϋποθέσεις υποβολής τους, οπότε απορρίφθηκαν, με αποτέλεσμα να μην εμφανίζονται στα Ονομαστικά αρχεία.

Σημείωση: Ένας από τους πιθανούς λόγους απόρριψης δηλώσεων, θεωρείται η περίπτωση υποβολής τους, προφανώς λόγω άγνοιας ή όχι καλής ενημέρωσης, από Αρχηγούς Οικογενειών μη Προσφύγων, που μετά από απόφαση της Νομαρχίας -για ιδιαίτερους λόγους- είχαν μετεγκατασταθεί στους Συνοικισμούς, αφού αυτοί υπάγονταν σε ειδικό πρόγραμμα Στεγαστικής και Αγροτικής αποκατάστασής τους, που ίσχυε από το 1920.

- Επίσης υπάρχει και η άποψη ότι, επειδή στους Συνοικισμούς τα χορηγημένα, από την ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ, πεδία αρίθμησης των δηλώσεων, αναφέρονται σε ολοκληρωμένες δεκάδες (20, 40, 100, 120, 140, 200 και 220), λογικό είναι όταν συμπληρώθηκαν, ένα έστω και μικρό μέρος από τους αριθμούς, να μην έχει χρησιμοποιηθεί.

Σχόλιο 3^ο

Στις “Ονομαστικές καταστάσεις” των Συνοικισμών παρατηρείται ότι:

- Μερικά Επώνυμα, εμφανίζονται στις Καταστάσεις άλλων Συνοικισμών
- Μερικά Επώνυμα Οικογενειών με Προσφυγική καταγωγή, δεν εμφανίζονται στα Επώνυμα του Ευρετηρίου του 1928
- Μερικά Επώνυμα, σήμερα δεν υπάρχουν στα Χωριά

Ως αιτιολόγηση, πρέπει να λάβουμε υπόψη ότι, για ορισμένες Οικογένειες Προσφύγων η εγκατάσταση στους Συνοικισμούς του “Τριγώνου” δεν ήταν οριστική, αφού τα επόμενα χρόνια μετεγκαταστάθηκαν σε άλλους Συνοικισμούς του “Τριγώνου” ή του Έβρου ή της Θράκης ή και της Μακεδονίας.

Το ακριβώς αντίθετο συνέβαινε με Πρόσφυγες που αρχικά είχαν εγκατασταθεί σε Συνοικισμούς των παραπάνω αναφερόμενων περιοχών, αφού μετέπειτα αποφάσισαν να μετεγκατασταθούν σε Συνοικισμούς του “Τριγώνου”.

Κύριος λόγος όλων των μετακινήσεων ήταν, η μετεγκατάσταση σε τόπους όπου υπήρχαν εγκατεστημένα Συγγενικά Πρόσωπα ή γενικότερα Πρόσφυγες κοινής καταγωγής.

Άλλοι λόγοι των μετακινήσεων αναφέρονται:

- Μετεγκατάσταση, λόγω μη προσαρμογής τους στον αρχικό τόπο που εγκαταστάθηκαν
- Μετεγκατάσταση, λόγω ειδικών γνώσεων κάποιου επαγγέλματος (π.χ. Ειδικός τεχνίτης), που δεν υπήρχε στον νέο Οικισμό και θα επέφερε στην Οικογένεια, καλύτερη οικονομική κατάσταση

Όσο αφορά τη σημερινή ανυπραξία παλαιών Επωνύμων που υπάρχουν στις Ονομαστικές Καταστάσεις των Συνοικισμών, πέρα από τις μετεγκαταστάσεις των κατοίκων, πρέπει να αποδοθεί και στη παρέλευση του χρόνου (ένας αιώνας), όπως παράλληλα και στη μεγάλη μείωση του Πληθυσμού των Χωριών.

Σχόλιο 4^ο

Στις "Ονομαστικές καταστάσεις" των Συνοικισμών παρατηρείται ότι η καταγωγή των Προσφύγων που εγκαταστάθηκαν στον τόπο, στην πλειοψηφία τους προέρχονταν από την Ανατολική Θράκη, ακολουθούσαν Έλληνες από τη Βουλγαρία, όπως τέλος αναφέρεται και σχετικά μικρός αριθμός από Καυκάσιους Πρόσφυγες.

Σημείωση: Σχετικά με τους Καυκάσιους Πρόσφυγες, την περίοδο 1920 -1921 εγκαταστάθηκαν σε μερικά Χωριά του "Τριγώνου", συνολικά περί τα 1.000 άτομα.

Στο "Ευρετήριο" του 1928, εμφανίζονται ελάχιστες Οικογένειες και τα αμέσως επόμενα χρόνια θα εκλείψουν ολοσχερώς από τα Χωριά.

Από νεότερες έρευνες προκύπτει ότι, όλοι τους, σταδιακά, μετεγκαταστάθηκαν σε περιοχές που υπήρχαν εγκατεστημένοι άλλοι Καυκάσιοι (Πόντιοι) Πρόσφυγες.

Σχόλιο 5^ο

Στο "Ευρετήριο", στην ανάγνωση του τόπου καταγωγής των εγγεγραμμένων, παρατηρείται ότι σε μερικές δηλώσεις, ο ίδιος τόπος καταγωγής, προσδιορίζεται με διαφορετική Διοικητική υπαγωγή.

Ο λόγος της διαφοράς ήταν ότι, από τους υπογράφοντες τη δήλωση, προφανώς μερικοί αναφέρονταν στην τότε Διοικητική υπαγωγή και άλλοι αναφέρονταν στη Διοικητική υπαγωγή του τόπου, πριν από την αναχώρησή τους από αυτόν.

Σημείωση: Υπόψη ότι, εκείνη εποχή, στην ευρεία περιοχή της Θράκης, είχαν γίνει ιστορικές αλλαγές στη υπαγωγή του τόπου το 1913, το 1915, το 1919, το 1920 και το 1922. Κατά συνέπεια σε κάθε αλλαγή, γινόταν αλλαγές και στη Διοικητική υπαγωγή των Οικισμών και των Συνοικισμών.

Αλεξανδρούπολη, Μάρτιος 2023

Παράσχος Ε. Κώστογλου

Ερευνητής και Συντάκτης αυτής της εργασίας